

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ การขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรีในวิชาชีพวารสารศาสตร์ ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้สื่อข่าวสตรีในองค์กรข่าว 20 แห่ง และ ศึกษาเชิงลึกกลุ่มผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส และผู้บริหารองค์กรข่าว แล้วนำมาวิเคราะห์ทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา ลักษณะ ทิศทางและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัว และขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี

ประชากร

ผู้สื่อข่าวสตรีที่ปฏิบัติงานในอาชีพข่าว ทั้งในสำนักงาน และนอกสำนักงานขององค์กรข่าวเฉพาะในส่วนกลาง ของทั้งสี่หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่าง

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.กลุ่มตัวอย่างผู้สื่อข่าวสตรี ที่คัดเลือกด้วยวิธีการจัดพวก (Stratified Sampling) ของสื่อออกเป็น 3 ประเภท โดยเจาะจงเลือกผู้สื่อข่าวสตรีในองค์กรข่าวปัจจุบัน จำนวน 20 องค์กร ได้แก่ องค์กรหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 13 ชื่อฉบับ จำนวน 363 คน และองค์กรวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ จำนวน 7 องค์กร จำนวน 220 คน รวมทั้งสิ้น 583 คน ดังนี้

ทำการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างให้ได้อย่างต่ำร้อยละ 50 ของประชากร ซึ่งจากการสำรวจได้ตัวอย่างมา 385 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 ดังนี้

องค์กรหนังสือพิมพ์

1.กรุงเทพธุรกิจ	32	คน
2. มติชน	28	คน
3. The Nation	27	คน

4.ข่าวสด	25	คน
5. เดลินิวส์	24	คน
6. Bangkok Post	24	คน
7.ไทยรัฐ	20	คน
8.แนวหน้า	14	คน
9.บ้านเมือง	12	คน
10.ผู้จัดการ	11	คน
11.ไทยโพสต์	11	คน
12.สยามรัฐ	10	คน
13.วิญจักร	5	คน
รวม	243	คน

องค์กรวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

1.สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไอทีวี	25	คน
2.สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก ช่อง 5	23	คน
3.สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 3	23	คน
4.สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.	20	คน
5.สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก ช่อง 7	18	คน
6.สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย	18	คน
7.สำนักข่าวไทย	15	คน
รวม	142	คน
รวมทั้งสิ้น	385	คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส โดยทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส จำนวน 10 คน ดังต่อไปนี้

ผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส

1. คุณคณิต นันทวานิช
ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง
2. คุณจิตติมา วุฒิวัดน์
ผู้ช่วยบรรณาธิการสายเศรษฐกิจ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
3. คุณชุติมา บุรณรัชดา
หัวหน้าข่าวสายสกี๊ป หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
อดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
4. คุณดวงพร อัสวีไล
ผู้สื่อข่าวสายการเมือง สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไอทีวี
5. คุณนิธินันท์ ยอแสงรัตน์
บรรณาธิการข่าวสังคม (Focus) หนังสือพิมพ์ The Nation
6. คุณบัญญัติ ทศนียะเวช
อดีตผู้สื่อข่าวอาวุโส หนังสือพิมพ์ Bangkok Post
อดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
7. คุณพองสนาน จามรจันทร์
บรรณาธิการข่าวการเมือง สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์
8. คุณวิภา สุขกิจ
กรรมการบริหาร บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)
อดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
9. คุณสนมพร ฉิมเฉลิม
รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 3
10. คุณอรวรรณ กริมวิรัตน์กุล
ผู้สื่อข่าวอาวุโส สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

3.กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารองค์กรข่าว โดยทำการสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 13 คน

ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารองค์กรข่าว

- 1.คุณกำแหง ภริตานนท์ (ชาย)
บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
อดีตนายกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
- 2.คุณฐาภร บุนปาน (ชาย)
บรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ข่าวสด
- 3.คุณถาวร สุวรรณ (ชาย)
หัวหน้ากองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง
- 4.คุณทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์ (ชาย)
บรรณาธิการข่าว สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
- 5.คุณธรรมเกียรติ กั่นอริ (ชาย)
อดีตรรรมการบริหาร บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)
- 6.คุณบุญเลิศ คชายุทธเดช (ชาย)
บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์มติชน
- 7.คุณพนม จันทร์วีโรจน์ (ชาย)
บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ The Nation
- 8.คุณพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์ (ชาย)
บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ Bangkok Post
- 9.คุณวิวัฒน์ จันทสุวรรณโณ (ชาย)
บรรณาธิการข่าว สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก ช่อง 5
- 10.คุณศราวุฒิ หวังสมุทร (ชาย)
หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว 1 สำนักข่าวไทย
- 11.คุณสุภาพชาย บุตรจันทร์ (ชาย)
บรรณาธิการข่าว กลุ่ม 4 สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก ช่อง 7
- 12.คุณอดิศักดิ์ ลิ้มปัฐังพัฒนกิจ (ชาย)
บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
- 13.คุณอัครมา สุวรรณปากแพรก (ชาย)
บรรณาธิการฝ่ายข่าว สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไอทีวี

ตัวแปรที่จะศึกษา

1.การขยายขอบเขตงานข่าว

ศึกษา ภาพรวม และจำนวนการขยายขอบเขตงาน จากการเปลี่ยนสายงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี ในงานข่าวต่างๆ ทางสื่อมวลชนทุกแขนง โดยแบ่งเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

- 1) จากงานข่าวประเภทหนึ่ง ไปสู่งานข่าวอีกประเภทหนึ่ง
- 2) จากระดับผู้ปฏิบัติงาน ไปสู่ตำแหน่งผู้บริหาร รวมทั้งตำแหน่งทางสังคมอื่นๆ
- 3) จากองค์กรสื่อประเภทหนึ่ง ไปสู่อีกองค์กรสื่ออีกประเภทหนึ่ง

2.ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขตงานข่าว

ศึกษา องค์ประกอบ ที่มีผลต่อการขยายขอบเขตงานข่าว ของผู้สื่อข่าวสตรี ทั้งด้านที่ส่งเสริม หรือข้อจำกัด ดังนี้

ก) ปัจจัยส่งเสริม ประกอบด้วย

-ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเป็นสตรี บุคลิกภาพ ศักยภาพ
ความสามารถ

-ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ครอบครัว ลักษณะอาชีพ นโยบายองค์กร
ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพ สหวิชาชีพ

ข) ข้อจำกัด ประกอบด้วย

-ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเป็นสตรี บุคลิกภาพ ศักยภาพ
ความสามารถ

-ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ครอบครัว ลักษณะอาชีพ นโยบายองค์กร
ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพ สหวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1.แบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended question) และคำถามปลายปิด (Close - ended question) เพื่อเก็บข้อมูลจาก ผู้สื่อข่าวสตรีทั้ง 20 องค์กรรวมทั้งสิ้น 583 คน

เพื่อเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ

แบบสอบถามประกอบด้วย คำถาม 3 ตอน จำนวน 54 ข้อ ดังนี้

ตอนที่1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	8	ข้อ
ตอนที่2 การขยายขอบเขตงานข่าว	จำนวน	7	ข้อ
ตอนที่3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขตงานข่าว	จำนวน	39	ข้อ

2.แบบสัมภาษณ์เจาะลึก สำหรับผู้สื่อข่าวอาวุโส และผู้บริหารองค์กรข่าว

ประกอบด้วย คำถาม 2 ตอน จำนวน 16 ข้อ ดังนี้

ตอนที่1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	5	ข้อ
ตอนที่2 การขยายขอบเขตงาน			
และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขตงานข่าว	จำนวน	11	ข้อ

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร และแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research)

ได้แก่ ข้อมูล ข้อเขียน ที่เป็นเอกสารเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา โดยจัดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก)งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ได้แก่ - เอกสารงานวิจัย
- วิทยานิพนธ์

ข)งานเขียนที่เกี่ยวข้อง

- ได้แก่ - ข้อเขียน ในวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์
- เอกสารประกอบการสัมมนา การอภิปราย
- การประชุมวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และสตรี

2.แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ได้แก่ บุคคล ที่มีประสบการณ์ ความสามารถในการทำงานข่าว ในฐานะ
ผู้ปฏิบัติงาน และในฐานะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ บริหารงาน ในองค์กรข่าว
โดยใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้สื่อข่าวสตรี และ ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก
ผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส และผู้บริหารองค์กรข่าว

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแบบสอบถาม และความสมบูรณ์ในเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อมูล
ที่ละเอียดถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไป
ทดสอบ (Pre – Test) กับผู้สื่อข่าวสตรี และผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส จำนวน 30 คน
เมื่อพบข้อบกพร่อง ได้นำข้อบกพร่องเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จนแบบสอบถาม
มีความสมบูรณ์ จึงนำไปใช้ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจและเจาะลึกกลุ่มผู้สื่อข่าวสตรีในองค์กรข่าว ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ จึงต้องใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในหลายด้าน ทั้งจากเอกสาร และ จากบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถนำมาอ้างอิงได้

1.ด้านเอกสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสืบค้น จากการอ้างอิง ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งรวบรวมข้อมูล เอกสารเฉพาะสาขาวิชา และเอกสาร ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา จากหลายแหล่งข้อมูล ดังนี้

- ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เิกิดสอนด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน

- ศูนย์ข้อมูลด้านวิชาชีพ อ.ภี สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย มุลนิธิ หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

- องค์กรข่าว ของสื่อมวลชนด้านหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุ โทรทัศน์ ที่ศึกษาทั้ง 20 องค์กร

- ศูนย์สตรีศึกษาของสถาบันการศึกษาต่างๆ อาทิ ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- หน่วยงานของของภาครัฐและเอกชน ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสตรี อาทิ คณะกรรมการประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนัคนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ เพื่อนำมาประมวลเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการอ้างอิง เป็นแนวทาง ในการศึกษาวิจัย และออกแบบสร้างเครื่องมือวิจัยให้ถูกต้อง และเหมาะสม

2. ด้านบุคคล

โดยอาศัยวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Survey) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) จากบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สื่อข่าวสตรี ผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส และผู้บริหารองค์กรข่าว โดยขอความร่วมมือจากองค์กรข่าวทั้ง 20 องค์กร แจกแบบสอบถามให้กับผู้สื่อข่าวสตรีในองค์กร ช่วยตอบแบบสอบถาม และทำการรวบรวมแบบสอบถามภายใน 1 เดือน หากได้รับแบบสอบถามไม่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งออกไปยังองค์กรข่าวแต่ละแห่ง จะยืดระยะเวลาการเก็บแบบสอบถามออกไปอีก 1 เดือน รวมได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.0

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส และผู้บริหารองค์กรข่าวนั้น ผู้วิจัยได้นัดวันและเวลา เพื่อสัมภาษณ์เป็นกรณีพิเศษ

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ที่มุ่งศึกษาลักษณะ ทิศทาง และปัจจัยที่มีผลต่อการขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี ดังนั้นจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบกัน โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาสนับสนุนผลการสำรวจเชิงปริมาณ เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์ และมีความรู้เกี่ยวข้องกับงานข่าวโดยตรง

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามในเชิงปริมาณ ทำการลงรหัสข้อมูลเพื่อนำมาประมวลผล โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ดังนี้

1.การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ประเภทสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชนที่สังกัด เงินเดือน ตำแหน่ง และสายงานที่รับผิดชอบ โดยการคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

2.การวิเคราะห์ปัจจัยส่งเสริม และข้อจำกัด ต่อการทำงานของผู้สื่อข่าวสตรี ได้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบในลักษณะประเมินค่าระดับต่างๆ (Rating scale) โดยแบ่งการให้คะแนน ออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

2.1 ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงบวก (Positive) มีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

2.2 ข้อคำถามในเชิงลบ(Negative)กำหนดเกณฑ์คะแนนในทางตรงกันข้าม ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน

3.เกณฑ์การวัดระดับความเห็นด้วย ในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี โดยพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) จากคะแนนรวมของทุกข้อ ในปัจจัยแต่ละด้าน โดยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1.00 – 2.33	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับต่ำ
2.34 – 3.67	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
3.68 – 5.00	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับสูง

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส และกลุ่มผู้บริหารองค์กรข่าว รวม 23 คน โดยจะอธิบายในลักษณะพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Method) โดยมีกรอบในการนำเสนอเนื้อหา ดังนี้

ก. การวิเคราะห์การขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี

ข. การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี